

Disciplinski postopek proti sodniku sprožen in voden pred istim organom - kršitev

Dejstva:

Pritožnik je bil sodnik na sodišču za spore s področja industrijske lastnine na Cipru. Na podlagi pritožb strank iz postopkov, ki jih je vodil pritožnik, je vrhovno sodišče določilo preiskovalnega sodnika, ki je preiskal utemeljenost očitkov. Ko je bilo poročilo sestavljeno, je vrhovno sodišče namesto, da bi zadevo predalo tožilcu, samo vložilo obtožni akt zoper pritožnika in ga pozvalo v postopek pred Vrhovnim svetom za pravosodje (Supreme Council of Judicature), ki so ga sestavljali vsi vrhovni sodniki. V tem disciplinskem postopku je bila ugotovljena odgovornost pritožnika za očitana dejanja in izrečena sankcija: prenehanje sodniške službe.

Pravo:

Člen 6/1:

Veljavnost konvencije:

- kazenskopравни vidik: pritožniku očitana dejanja predstavljajo disciplinski prestopki, ki je omejen in povezan z izvrševanjem sodniške službe; kaznen je bila sicer izguba sodniškega položaja, kar pa pritožniku ni preprečilo, da bi poklic opravljal kot pravnik (odvetnik); postopek je zato treba šteti kot povsem disciplinskega, saj ni vseboval presoje kazenske obtožbe;

- civilnopravni vidik: po relevantnem nacionalnem pravu je sodniška služba načeloma trajnega značaja in jo sodniki, razen v primeru posebnih okoliščin, izvršujejo do upokojitve; pritožniku izrečena sankcija je tako posegla do po domačem pravu utemeljene in iztožljive pravice; ali gre v konkretnem primeru za „civilno“ pravico v smislu 6. člena Konvencije, je Sodišče presodilo na podlagi testa „Vilho Eskelinen“: skladno z njim je „javni uslužbenec“ izključen iz varstva po 6. členu Konvencije le tedaj, če sta izpolnjena dva kumulativna pogoja: 1. če nacionalna ureditev izrecno izključuje sodno varstvo glede pridobitve oz. ohranitve položaja in 2. če je taka izključitev objektivno utemeljena z vidika interesa države;

Sodišče je ugotovilo, da že prvi pogoj - izključitev sodnega varstva - ni izpolnjen. Kakor se je zgodilo v konkretnem primeru, ni mogoče trditi, da je sodna pot izključena, če pa je sam disciplinski organ sodišče: o pritožnikovem primeru je odločalo 13 vrhovnih sodnikov in to v postopku, ki je bil po svoji naravi sodni postopek. Sodniki, ki nastopajo kot obdolženci v disciplinskem postopku, imajo pravico biti navzoči, podajati trditve, biti zaslišani in so jim zagotovljene pravice po 1., 2. in 3. odstavku 6. člena Konvencije. SCJ je vodil obravnavo, zasliševal priče, ocenjeval dokaze in presojal utemeljenost očitkov na pravni podlagi. Zato je Sodišče ocenilo, da je z vidika zahtev po testu „Eskelinen“ disciplinski postopek zoper pritožnika tekel pred sodiščem.

Ker že prvi pogoj ni bil izpolnjen, Sodišče drugega sploh ni presojalo, pač pa je ugotovilo, da se določba 6. člena Konvencije nanaša tudi na pritožnikov disciplinski postopek v smislu spora o civilni pravici.

Pritožbo je z večino glasov razglasilo za dopustno.

Meritorna odločitev:

Sodišče je iz povzetka postopka in odločitve SCJ uvidelo, da se je SCJ skušal izogniti po naravi stvari kazenskopravnemu postopku, da bi preprečili vzdušje sovražnosti in nasprotovanj. Da bi dosegli ta cilj, SCJ ni določil tožilca in je priče zasliševal zgolj zaradi razjasnitve očitkov, člani SCJ so nastopali zgolj kot poslušalci. Tudi pritožniku niso zastavili nobenih vprašanj. Kljub temu pa se ne da spregledati, da je SCJ sam oblikoval obtožni akt, nato pa o njegovi utemeljenosti sam odločal. V opisani situaciji se mešata vlogi tožilca in rabsodnika, kar utemeljuje objektivni dvom v nepristranskost disciplinskega senata.

Sklep: Kršitev (z večino glasov, 6 : 1).

Člen 41: 7.800 EUR za nepremoženjsko škodo; zahtevek za povrnitev premoženjske škode je Sodišče zavrnilo;

Glej tudi:

- Vilho Eskelinen and Others v. Finland, GC, 63235/00, Information Note 96,
- Oleksandr Volkov v. Ukraine, 21722/11, Information Note 159,
- Baka v. Hungary, GC, 20261/12, Information Note 197 (ter zadeve, ki so navedene v pravnem povzetku)